ایستادن روی نوک

روز جهانی کارگر امسال بود که رییس .برو ۱۰ تا جمهوری از تهیه یک طرح ضربتی در دولت خبر داد؛ صدها هزار فرصت شغلی؛ بیکاران سر کار می روند. خاتمی در جمع هزاران کارگر در مجموعه ورزشي آزادي تهران گفت: طرح ضربتی اشتغال به امضای وزیر کار و امور اجتماعی، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رییس کل بانک مرکزی و ربیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور رسید، به امیداینکه هر چه زودتر در دولت تصویب شود و صدها هزار اشتغال فوري، فوري

ايجاد شود. اماآن روز رييس جمهوري هم بر اين نکته تاکید کرد: اچون نمی خواهیم وعده دهیم بیشتر از این نمی گویم.» چرا که وی هم به این معتقداست که يران روى نقطه حساس ايستاده است ۔ اگر دقت نکنیم، با بحران روبهرو خو اهيم شد.

ر ۱۰۰ سه میلیون و ۲۰۰ هزار بیکار، افزوده شدن سالانه متوسط ٥٠٠هزار نفر به ر . شمار افراد جویای کار و ایجاد اشتغال برای تنها ۱۴۵ هزار نفر آنها. این آمار به جز ۸۰۰ هزار کارگری است که در . حال حاضر به صورت قراردادی و پیمانی در کشور مشغول کارند. طرح ضربتی نیاز است؛ در کنار کارهای زیربنایی تا ۳میلیون بیکار سر کار روند. به گفته رييس جمهوري، سالانه بايد یک میلیون شغل در کشور ایجاد شود و چنین کاری،به تنهایی از سوی دولت ساخته نیست. دولت نه می تواند و نه باید همه سرمایه مورد نیاز اشتغال، کار و تولیدرا در جامعه فراهم کند. دولت تنها بايد نظارت كند، تسهيلات ارايه دهد تا دو منبع مهم سرمایه بخش خصوصي و خارجي در کشور به کار

ولى محمد ستارىفر ريبس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور چندی

نیازمند تلاش بسیار گسترده ای از سوی بخش دولتی و بخش خصوصي است.

جویای کار معرفی شده از مراکز کاریابی و ادارات کار را داشته باشد مى توانداز تسهيلات ٣٠ميليون ريالي بهرهمند شود. ۳۰میلیون تومان با دوره بازپرداخت ۵ ساله که با کارمزد چهار درصد به صاحبان کارگاههای کوچک ومتوسط تولیدی و خدماتی پرداخت می شود و حتی به ازای استخدام نیروی جدید، از تخفیف حق بیمه سهم کارفرما هم

همه کارفرمایان می دانستند که هر

کارگاهی که توان جذب یک نیروی

نیست. صادق بختیاری معاون وص شيوه اجرابي طرح ضربتي

كارگاه مي شود معلوم نيست.

در ساختار اقتصاد ایران، به طور متوسط براي ايجاد يک شغل حدود ٣٠ ميليون تومان اعتبار نياز است. برای ایجاد هر شغل در بخش نفت ۵۰۰ میلیون تومان، در بخش صنعت و معدن ۲۰۰ میلیون تومان و در امور بازرگانی ۱۰ میلیون تومان نیاز است که به طور متوسط در سال ۷۹به ازای هر شغل که ایجاد شده، حدود ۳۹ میلیون تومان هزینه گردیده است.این ارقام هم به استناد گفته های ستاری فر است. طرح ضربتی اشتغال که قرار يو داز اول خو دادماه عملياتي شو د آغاز شدو صاحبان کار گاههای کو حک که -متقاضى وام اشتغال بودند با مراجعه به ادارات کار با اتحادیه ها صنفی . پرسشنامه پر کردند.

بهرهمند می شوند و کارگر جدید از پرداخت ماليات حقوق معاف خواهد بر شد. ولی چه تضمینی برای بر سر کار ماندن کارگر وجود دارد مشخص برنامه ریزی و سیاستگذاری اشتغال وزارت کار وامور اجتماعی در اشتغال می گوید: ادارات کار و اتحادیه ها و مجامع صنفی، بنگاه های

۹ هزار میلیارد ریال وام به کارگاهها ۰ سرور سی در ۱ ری د . تزریق می شود تا ۳۰۰هزار نفر سر کار روند این در حالی است که بنا به تحقیقات مرکز یژوهش های مجلسر تزريق اعتبارات مشكل بيكاري راحل نم کند. بر آوردهای موجود نشان می دهد در

می شود که یکی از آنها درمان

عجت الاسلام والمسلمين اسدالله

ايماني نماينده ولي فقيه در استان و امام

جمعه بوشهر هم این طرح را درمان

موقتی در داشتغال در جامعه می داند.

-وی معتقد است وجود مشکلات و

موانع مختلف در جامعه از جمله

قانون كار، واردات بي رويه كالا،

بوروكراسي اداري و بانكي، بالا بودن

لرخ سود تسهيلات بالكي و لرخ ارز

ازمهم ترين مشكلات موجود در زمينه

حالى كه بحث اصلى ايجاد اشتغال ایجاد فضای مناسب برای تولد بنگاه های اقتصادی است و در کل . برنامه سوم و در راستای مواجهه با چالش اشتغال نياز به تولد حداقل ٣٠٠ هزار بنگاه اقتصادی جدید و جو د دار د ولی هیچ ضربتی در ایجاد پیشزمینه های این اشتغال وجود ندارد. به هر حال در حالي که به جاي ایجاد ۳۰۰هزار فرصت شغلی کشور . نیاز به ایجاد حداقل ۳۰۰ هزار بنگاه اقتصادی دارد، طرح ضربتی اجرا می شود و تنها برای ده درصد بیکاران

كار توليد مي كند. به گفته محسن نوربخش، رييس كل بانک مرکزی طبق ماده ۵۶ برنامه سوم توسعه، بانک ها موظفند از منابع فرض الحسنه خودبراي ايجاد اشتغال استفاده کنند. این در حالی است که به گفته منصور ضیایی مشاور و بازرس ویژه وزیر کار و امور اجتماعی، بانک ها عامل اصلى فاجعه بيكاري در جامعه

و هر ساله بر خیل بیکاران افزوده

طرح مشکل بیکاری و ایجاد اشتغال پایدار نیازمند بازنگری جامع در چرخه . تولید و اقتصاد کشور است و طرح های موردی و مقطعی که برای کاهش این معضل ارایه می شود، کارساز ن ايجاد فرصت هاي شغلي جديد و پايدار بدون فراهم كردن ملزومات براى امنیت سرمایه گذاری و تولیدمناسب غيرممكن است.

۔ ۔ به هر حال بنا به تحقیقات مرکز پژوهش های مجلس از ده ماده مربوط به فصل سیاست های اشتغال برنامه ر سوم، پس از گذشت نزدیک به دو سال از تاریخ تصویب برنامه سوم، چهار ماده شامل مواد ۵۱، ۵۲، ۵۵ و ۵۷ هنوز آیین نامه اجرایی مصوب ندارد و از میان سایر موارد، مواد ۴۸، ۴۹ بندالف ۵۰، ۵۳ و ۵۶ فقط آیین نامه اجرایی . مصوب دارند و هیچ گونه اثری از آنها در قوانین بودجه سنواتی دیده نمی شود. بندهای ب و ج ماده ۵۰ قانون برنامه سوم نسبت به ساير مواد فصل اشتغال این قانون در بودجه های سنواتی دارای اثربخشی بیشتری است. ولي در مورد اين قانون نيز يک تغییر محتوایی در متن بودجهای سنواتي وجود دارد. در بند ج ماده ۵۰ قانون برنامه سوم شاخص بیکاری به عنوان مبناي توزيع تسهيلات تعيين سوری جبایی وربیع مسهیورت تعیین شده است، در حالی که در بند ج تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ شاخص های مهاجرت، استعداد و ظرفیت هر استان مد نظر قرار گرفتهاند. پدیده هایی مثل مهاجرت، استعداد و ظرفيت استان مشابه پديده بیکاری نیستند. در بند ج تبصره ۳ لايحه بودجه سال ١٣٨١ تعيين شاخص ها به بعد و پیشنهاد سازمان مديريت وبرنامه ريزي كشور وشوراي عالى اشتغال و تصويب هيئت وزيران

> پیش در خصوص طرح ضربتی اشتغال اظهار داشت: بر اساس قانون برنامه سوم توسعه،دولت مكلف شده است که سالانه حدود ۷۰۰هزار شغل

وی گفت: دولت در دو سال نخست اجرای برنامه سوم توسعه، از اهداف

از سیاست سایر کشورها در زمینه ايجاد اشتغال تدوين شده است. رین استفال در چرا که طرح ضربتی اشتغال در سال های قبل نیز باعنوان های مختلف در حال اجرا بود، البته با حركتي كاملا متقاضي وام اشتغال رااذ نظرتواناس جذب نیروی کار شناسایی خواهند لاک بشتی. کرد. ولی پس از اعطای وام ۵ساله ۳ میلیون تومانی به کارفرما چه کسی

. قانون ۴۹و ۵۶قانون برنامه سوم که بر عوں لزوم به کارگیری موثر قرض الحسنه هایی که نزدبانک هاست و همچنین ارایه تسهیلات لازم به

برنامه و برنامه های بانک جهانی و

سازمان بین المللی کار و با بهره گیری

این تسهیلات نس شغل های جدید اقدام کند. طرح ضربتي اشتغال، كه هنوز ضر بودن آن جای سئوال دارد، وام می دهد

تا بیکاران سر کار روند. ولی آنچه از این طرح بر می آید، وام بیکاری برای بیکار کردن است نه سر کار گذاشتن. چرا که بسیاری از کارفرمایان از این بر سوءاستفاده می کنند، تعدادی از کارگران خود را اخراج می کنند تا پس رج می ۵۰۰۰ پس از اجرای طرح آنان را دوباره جذب و وام طرح ضربتى اشتغال دريافت

بر اساس تجارب و بررسیهای به عمل أمده بانك ها در جذب نكردن عتبارهای مختلف اشتغال،عامل اصلى محسوب مي شوند. به گفته وی در جلسات متعدد

مو کول شده است. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ نسبت به قانون بودجه سال های ۷۹و ۸۰از نظر سیاست های اشتغال زایی، تغییر محتوایی مشاهده نمی شود. تنها چند نبصره جابه جا شده و در تبصره ۱۳ . کمکهایی برای مراکز آموزش فنی و

خوددر ارتباط باايجاداشتغال عقب تر است از این رو برای جبران عقب ماندگی نسبت به اهداف برنامه، دولت باید در سال جاری قریب به یک ميليون شغل ايجاد كند.

ولی این بایدها و نبایدها که وظیفه ایجاد شغل را بارها وبارها از دوش دولت بر می دارد و می گذارد، کاری برای درد بیکاری دوا نمی کند. ایجاد حدودیک میلیون شغل در سال جاری

موردنیاز این طرح که از محل منابع قرضالحسنه نظام بانکی تامین شده ر ص برای ۳۰۰هزار فرصت شغلی برای بیکاران جویای کار از طریق توانمندسازی واحدهای کوچک و متوسط تولیدی و خدماتی مصرف خواهد شد كه به گفته مسئولان اين طرح جهت گیری جدیدی در اعطای وام های اشتغال است که با مطالعه و بررسی و کار کارشناسی بر روی مواد

کرده است و این قانون چیزی نیست که در طرح ضربتی با کمی قبل از این -طرح تصویب شده باشد. بلکه تا سال رے ۸۰قر ض الحسنه ها به افراد جویای کار داده می شد و بخشی از این قرض الحسنه در ارتباط با اشتغال و گردشگری رعایت نمی شدو مقرر شد . در سال ۸۱سقف این تسهیلات برای هر كارگاه سه ميليون تومان باشد تا کارگاه ها بتوانند ضمن بهره مندی از

این در حالی است که طرح پرداخت وام خوداشتغالی هم که از پر - - در کشور در دست سال گذشته در کشور در دست اجراست یک طرح کاملا شکست خورده به حساب می آید. چرا که این وام های خوداشتغالی بیشتر در د ۱ - - -صرف کارهای شخصی و غیرمفید می شود و در ایجاد فرصت های شغلي موثر نبوده است.به هر حال از طرح ضربتي اشتغال تعابير زيادي

اما به دليل ضوابط و مقررات خاص بستم بانكي هيچگاه شاهد جذب اعتبارهای پیش بینی شده اشتغالزایی نبوده ایم و اکثرا ۲۵ تا ۳۰ درصد اعتبارها جذب و بقيه برگشت

بنابراين چنانچه روند پرداخت تسهيلات طبق سال هاي قبل ادامه يابد هرگز اشتغال پیش بینی شده در برنامه سوم توسعه دولت محقق نخواهد شد

م فه ای آزاد در نظر گرفته شده است. با این حال با بودجه اشتغالی که در به یں ۔ . .ر یک سال و نیم گذشته هیچ تغییری ۔ نکردہ است (در استان تھران) با ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار بیکار با قانونی پر ایراد، با سازمان های موظف که هنوز به وظایف خود آگاه نیستندو یا درست انجام نمی دهند چگونه می توان انتظار داشت که بیکاران سر کار گذاشته